

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-209 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-44/1340-446
Karar Tarihi : 20.09.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Pelin ERDOĞAN, Didem ULUÇ, Mazlum YALÇINKAYA

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Resen

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

- Mediset Tıbbi Malzemeler İthalat ve Tic. Ltd. Şti.
Korutürk Mah. Eğitim Sokak No:2 Balçova/İzmir
- Diakim Diagnostik Ürünler San. ve Tic. Ltd. Şti.
1399 Sok. No:12/1 Alsancak/İzmir
- Akcan Medikal Cihazlar San. ve Tic. Ltd. Şti.
1399 Sok. No:12/1 Alsancak/İzmir
- Med-Kim Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.
1456 Sok No:16/5 Alsancak/İzmir
- Gazi Kimya Tıbbi Alet San. Tic. Ltd. Şti.
Mansuroğlu Mah. 283/1 Sok. No:5 Bayraklı/İzmir

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Ege Bölgesi diagnostik ürün ve/veya hizmet piyasasında faaliyet gösteren teşebbüslerin ihalelerde danışıklı hareket etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** İzmir merkezli çeşitli teşebbüslerin diagnostik (tanı) ürün ve/veya hizmet ihalelerine danışıklı teklif vermesi konusundaki tereddütler.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurulun 12.01.2011 tarih ve 11-03/41-M(a) sayılı kararı ile Beckman Coulter Biomedikal Ürünler San. Tic. Ltd. Şti. (Beckman), Siemens Healthcare Diagnostik Tic. Ltd. Şti. (Siemens), Roche Diagnostik Sistemleri Ticaret A.Ş.(Roche), Abbott Laboratuvarları İthalat İhracat ve Tic Ltd. Şti. (Abbott) ile Mediset Tıbbi Malzemeler İthalat ve Tic. Ltd. Şti. (Mediset) unvanlı teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak açılmış bulunan soruşturma sürecinde elde edilen bazı bilgi ve belgelere yönelik değerlendirmeler üzerine hazırlanan 15.02.2012 tarih ve 2010-2-209/BN sayılı Bilgi Notu'nun görüşülmesi sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti amacıyla Ege Bölgesi diagnostik ürün ve/veya

hizmet alanında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 27.08.2012 tarih ve 2010-2-209/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; dosya konusu iddialara ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Teşebbüsler

I.1.1. Med-Kim Kimya Sanayi ve Ticaret Ltd. (Med-Kim)

- (6) Merkezi İzmir'de olan Med-Kim, 1989 yılında diagnostik alanında faaliyet göstermek üzere kurulmuş olup, ayrıca İstanbul ve Ankara'da temsilcilikleri bulunmaktadır. Med-Kim Thermo Fisher, Tosoh, Ilab Instruments, Streck Laboratories'in Türkiye distribütörlüğünü, Beckman Coulter firmasının ise ana bayiliğini yapmaktadır.

I.1.2. Mediset Tıbbi Malzemeler İthalat ve Tic. Ltd. Şti. (Mediset)

- (7) Geçmişte tıbbi alanda kullanılan tanı ürünleri pazarında Siemens markalı cihazların bölge bayiliğini yapan Mediset, Şubat 2012 itibarıyla Siemens bayiliğini Gaziantep merkezli Gazi Kimya Tıbbi Alet San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne devretmiştir. Mediset devir işleminden sonra radyoaktivite ürünleri üzerine yoğunlaşmıştır.

I.1.3. Diakim Diagnostik Ürünler San. ve Tic. Ltd. Şti. (Diakim)

- (8) 2002 yılında İzmir'de kurulan Diakim, vücut dışı tıbbi tanı ürünlerinin ve cihazlarının satış ve pazarlaması, satış sonrası teknik servis hizmeti konularında faaliyet göstermektedir. Diakim faaliyete başladığından itibaren Med-Kim ve Akcan Medikal Cihazlar San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin Ege bölge bayiliğini yapmaktadır. Teşebbüs, biyokimya otoanalizörleri, hormon analizörleri, nefelometre cihazları, kan sayım cihazları, makroeliza ve mikroeliza cihazları, sedimentasyon cihazları, idrar analizörleri, HPLC cihazları, koagulometre cihazları ve bunlarda kullanılan kitler, reaktifler ve sarf malzemelerinin satış ve pazarlamasını yapmaktadır.

I.1.4. Akcan Medikal Cihazlar San. ve Tic. Ltd. Şti (Akcan)

- (9) Akcan, Diakim ile aynı iktisadi bütünlük içinde yer almaktadır. Teşebbüs, Diakim'den farklı olarak laboratuvar kitleri alanında ithalat yapmakta ve Dialab markalı ürünlerin Türkiye distribütörlüğü faaliyetini yürütmektedir.

I.1.5. Gazi Kimya Tıbbi Alet San. ve Tic. Ltd. Şti. (Gazi Kimya)

- (10) 1987 yılında Gaziantep merkezli olarak kurulan Gazi Kimya, şirketin İzmir şubesi olarak 2012 yılının Mart ayında faaliyete geçmiştir. Teşebbüs, Siemens markalı diagnostik ürünler başta olmak üzere tıbbi cihazlar, laboratuvar cihaz ve sarf malzemelerinin satış ve pazarlamasını yapmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (11) Haklarında önaraştırma yapılan teşebbüslerin biyokimya, nefelometre, koagülasyon vb. laboratuvar hizmetlerinin sağlanması alanlarında faaliyet gösterdiklerinden hareketle; ilgili ürün pazarı, tanı ve tedavi için kullanılan birçok ürün grubuna göre çeşitli alt pazarlara ayrılabilir olmakla beraber, dosya konusu bakımından herhangi bir farklılık doğurmayacağından "Diagnostik ürünler ve hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (12) Önaraştırma yürütülen teşebbüslerin faaliyetlerinin Ege bölgesinde yoğunlaşması dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar "Ege Bölgesi" olarak saptanmıştır.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. İlgili Pazardaki İhale Sistemi

- (13) Diagnostik cihaz ve ürünlerinin ihale yoluyla hastanelere satışı, temel olarak kit karşılığı cihaz alım ve hizmet alım ihaleleri şeklinde iki yöntemle gerçekleştirilmektedir.
- (14) Geçmiş dönemde devlet hastanelerinin tanı cihazlarını demirbaş olarak satın almaları yasaklandığından, cihaz alım ihaleleri; doğrudan cihazın satın alınması değil, kit karşılığında cihazın alınması şeklinde yapılmaktadır. Başka bir anlatımla hastane belirli bir dönem için, belirli sayıda kit alınmasına ilişkin olarak bir ihale açmakta, ihaleyi kazanan firma(lar) bu kitlelere karşılık olarak cihazı hastaneye kurmaktadır. Dönem sonunda cihaz hastanenin mülkiyetine geçmemekte ve cihazı hastaneye kuran firma sözleşme döneminin sonunda eğer sözleşmesini yenileyebilirse cihazlarını hastanede tutmaya devam etmekte, yenileyemezse cihazlarını ilgili hastaneden alarak başka hastanelerde ya da laboratuvarlarda değerlendirmeye çalışmaktadır.
- (15) Hizmet alım ihaleleri ise mal alım ihalelerine göre çok daha kapsamlıdır. Cihazların başında çalışacak personel, dağıtıcıların ve üreticilerin kadrosunda yer almakta olup, personelle ilgili ücretler, sosyal hakları ihale bitiminde ödenecek tazminatlar gibi tüm giderler, ihaleye teklif dosyası hazırlanırken maliyete eklenmektedir. İl sağlık müdürlüklerinin sağlık ocaklarına yönelik hizmet alımı ihalelerinde ise, tahlil edilecek kanların taşınması da ihaleyi kazanan firmalara aittir. Bu da araç, personel, benzin, araç servis ücretleri, kanların taşınması için gerekli soğutma ekipman maliyetlerini, sağlık ocakları ile laboratuvar arasındaki bilgi akışını sağlayan program ağı, bilgisayarlar ve gerekli donanımlar, 2-3 aylık tahmini stokun konsinye olarak teslim edilmesi vb. lojistik maliyetleri de beraberinde getirmektedir. Bu da ciddi miktarda personel çalıştırılmasını zorunlu kılmaktadır. Sonuç olarak hizmet alımı ihalelerinde, kit + sarf + cihaz maliyetinin, hizmet maliyetinin yanında yaklaşık %30 gibi görece düşük seviyelerde kaldığı ifade edilmektedir.
- (16) Üretici firmaların bayiler aracılığıyla ihalelere girmesinin en temel nedenlerinden biri de yukarıda sayılan hizmetlerin ciddi bir personel ve servis ağı kurulmasını gerektirmesi ve üretici firmaların bu yatırıma girmeyi gerekli görmemeleridir. Üretici firmaların bu tipte hizmet gerektiren bir ihaleye girmeleri fiyat tekliflerine de yansımakta ve bayi olmadan (doğrudan) girdikleri ihalelerde fiyat teklifi bayiler aracılığıyla girdikleri ihalelere oranla daha

yüksek çıkabilmektedir. Bununla birlikte, üretici firmalar da ticari olarak uygun buldukları ihalelere kendileri doğrudan girebilmektedir.

- (17) Söz konusu bayilik ilişkisi, üreticiler ya da bunların münhasıran yetkili kıldıkları bölge bayilerine "alt bayilik" adı altında bağlı olarak çalışılması şeklinde yürütülmektedir. Rekabet hukuku bağlamındaki bayilik ilişkisinden farklı olarak, piyasada "alt bayilik" olarak ifade edilen bu sistemin esnek çalışma esasları üzerine kurulu olması sebebiyle bir bayi farklı markaların ya da bunların münhasır bayilerinin alt bayisi olarak ihalelere iştirak edebilmektedir. Bu durumun rakiplerin birbirlerinin maliyet yapılarını tahmin edilebilir kıldığı görülmektedir. Öte yandan rakiplerin fiyat stratejisinin bilinmesinin, ihalelere verilecek tekliflerin belirlenmesindeki öneminden dolayı, kimi zaman teşebbüsler sadece ihaleye katılanlara açık olan ihale fiyat bilgilerini öğrenmek için dahi ihaleye katılım bedelini gözden çıkararak ihalelere girebilmektedir. Bu noktada, gerek maliyet yapılarının benzerliği, gerekse geçmiş ihalelerde kazanan firma fiyatlarının Kamu İhale Kurumunun oluşturduğu elektronik veri tabanında görülebilmesi; bu alandaki ihale piyasasının şeffaf hale gelmesi sonucunu doğurmaktadır.
- (18) Öte yandan teşebbüslerin ihaleye katılımlarını doğrudan etkileyen önemli bir faktör, ihaleyi düzenleyen hastanede kurulu bulunan cihaz üreticisiyle çalışan bayilerin ihalelere katılım sırasında sahip oldukları maliyet avantajıdır. Mevcut durumda hastanede cihaz bulunduran teşebbüsün rakibi olarak ihaleye katılan bir firma; cihazı satın alma, amortisman, cihazın hastane sistemine entegre edilmesi, demo çalışmaları gibi ekstra maliyetlere sahipken; yerleşik firmanın yegane maliyeti cihazların amortismanı olmaktadır. Bir hastaneye hizmet veren teşebbüs -cihazlarının verimli kullanım ömürleri devam ettiği varsayımı altında- aynı hastanenin ihalesine rakip bir teşebbüsün daha uygun teklif veremediği durumlarda ihalede avantajlı olmaktadır. Nitekim, incelemeye konu teşebbüslerin katıldığı bazı ihalelerde de görüldüğü üzere, aynı teşebbüs hastanenin belirli bir üründeki ilk ihalesini kazandıktan sonra izleyen yıllardaki ihaleleri de kazanabilmektedir.

1.3.2. Öneri Konusuna İlişkin Değerlendirme

- (19) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri yasaklanmıştır. Bu kapsamda, ihale piyasalarında teklif sunan teşebbüslerin aralarında anlaşarak ihaleleri paylaşmaları, ihalelerde danışıklı teklif vermeleri ve buna benzer davranışlarla rekabet ortamını kısıtlamaları yasaktır.
- (20) Mevcut dosya kapsamında, belirli bir hastane ihalesine ilişkin bir şikayet olmaması nedeniyle Ege bölgesinde faaliyet gösteren ve Kurulun 12.01.2011 tarih ve 11-03/41-M(a) sayılı soruşturma kararı çerçevesinde yapılan inceleme sırasında elde edilen bazı belgelerde adı geçen, diagnostik ürün ve/veya hizmet alanında faaliyet gösteren Med-Kim, Mediset ve Diakim/Akcan firmalarında raportörlerce yerinde inceleme ve görüşme yapılarak geçmişten günümüze kadar katıldıkları ihaleler hakkında bilgi edinilmiştir. Öte yandan, Mediset'in Siemens diagnostik ürünlerinin bölge bayiliğini 2012 yılı başında devrettiği ve anılan tarihten bu yana Siemens ile çalışan Gazi Kimya yetkilileri ile görüşme gerçekleştirilmiştir.
- (21) Yapılan yerinde incelemeler kapsamında, söz konusu teşebbüsler arasında mal ve/veya hizmet ihalelerine katılım bakımından danışıklı eylem olduğuna ilişkin herhangi bir bilgi ya

12-44/1340-446

da belgeye ulaşılamamıştır. İncelenen teşebbüslerden Diakim tarafından Kuruma gönderilen, son üç yıla ilişkin ihale bilgilerinde, teşebbüsün katıldığı ihalelerde çoğunlukla tek firma olduğu anlaşılmakla birlikte, bu durum tek başına bir koordinasyonun varlığına işaret edecek nitelikte değerlendirilmemektedir.

- (22) Öte yandan, Mediset firmasının son üç yıl içinde katıldığı ihalelere bakıldığında, bu ihalelerde çoğunlukla birden fazla rakip teşebbüsün yer aldığı, bazı ihaleleri Mediset'in, bazılarını ise rakip teşebbüslerin kazandığı anlaşılmaktadır.
- (23) Sonuç olarak, önaraştırma kapsamında elde edilen geçmiş tarihli hastane ihalelerine ilişkin verilerin tümü bir arada değerlendirildiğinde, önaraştırmaya konu teşebbüsler arasında ihalelere danışıklı teklif verildiğine ilişkin ve doğrudan doğruya rekabeti kısıtlayıcı bir eylemin varlığını gösteren herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

J. SONUÇ

- (24) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.